

..... Σ Η Μ Α .....

Ποντιακοὶ ἀβτίλαλοι.-Λαογραφικὴ ἐμπομπὴ τοῦ Συλλόγου " Φάρος Πον-
τίων".Κείμενο καὶ ἐπιμέλεια Στάθη Εὐσταθιάδη.-

..... σέ μακρόσυρτο ἦχο,κουδούνια κλπ.

*Αντίλαλοι...ἀναμνήσεις...νοσταλγίες.....καημοὶ.....

..... σέ γοργό ρυθμό,ἠρωτικό .....

*Αθάνατοι ποντιακοὶ θρυλοὶ καὶ παραδόσεις .....

..... τὸ σῆμα σβήνει .....

Ο.- Στὸν ποντιακὸ ἑλληνισμό τῆς Κριμαίας εἶναι ἀφιερωμένη ἡ σημερινή
μας ἐμπομπή.

..... Λ Υ Ρ Α σέ ὑπόκριση .....

Δέν εἶναι μονάχα οἱ ἀρχαῖοι ἑλληνικοὶ μῦθοι καὶ θρυλοὶ,πού φτερου-
γίζουν πέρα στὸν Καύκασο,πάνω ἀπὸ τὴ θάλασσα τοῦ Εὐξείνου Πόντου καὶ στίς
ἀκρογιαλιές του.Τὸ ἑλληνικὸ δαιμόνιο ἀπλώθηκε σέ τοῦτα τὰ μέρη,ἐξερευνών-
τας καὶ ἐμπολιτίζοντας τίς διάφορες ξένες φυλές.

Διὰ μέσου τῆς Προποντίδος τὰ ἑλληνικά καράβια ἔφταναν στή Μαύρη θά-
λασσα,γιὰ νά ἰδρύσουν στὰ παράλια τῆς πόλεις καὶ κωμοπόλεις."Ἐτσι,ἔφτασαν
τὸν 6ο πρὸ Χριστοῦ αἰῶνα καὶ στὰ βόρεια παράλια τοῦ Εὐξείνου,στή θρυλική
Ταυρίδα,στή σημερινή Κριμαία.

Πολύ γρήγορα ἡ Ταυρικὴ χερσόνησος,μέ τὸν ἀποικισμό τῆς ἀπὸ τοὺς ἑλ-
ληνες,μεταβάλλεται σέ ἐπίγειο παράδεισο.Ἀπὸ τὰ βάθη τῆς μυθικῆς ἱστορί-
ας ἡ ἱέρεια Ἰφιγένεια ἐκπέμπει μέσα ἀπὸ τὸ ναό,ὅπου ἱεουργεῖ στό βωμό
τοῦ ἑλληνισμοῦ,φῶς.Φωτίζει ὀλόκληρη τὴν ταυρικὴ χερσόνησο καὶ οἱ ἑλληνες
κάτοικοί τῆς μοχθοῦν καὶ δημιουργοῦν μιὰ καινούργια καὶ πάλι Ἑλλάδα στόν
τόπο.

..... ἡ Λ Υ Ρ Α σταματᾷ .....

Οἱ σπουδαιότερες ἀρχαῖες ἑλληνικὲς ἀποικίες στήν ταυρικὴ χερσόνησο,
πού ἀναφέρονται ἀπὸ ~~Ἡρόδοτο~~ τὸν Ἡρόδοτο καὶ ἄλλους συγγραφεῖς,εἶναι
ἡ Ἡράκλεια στή θέση,ὅπου ἡ σημερινὴ Σεβαστούπολις,στὰ ἀνατολικά τῆς ὀ-
ποίας βρισκόταν ὁ ναός τῆς θεᾶς Ἀρτέμιδος μέ ἱέρια τὴν Ἰφιγένεια.Στὴν

Ίδια θέση κτίστηκε αργότερα ή Μονή του 'Αγίου Γεωργίου " Γεόργιεβσκιτ Μαναστήρ' ". Οί Μιλήσιοι κτίζουν τό Παντινάπαιον (σημερινόν Κέρτε) καί τήν Θεοδόσια. Στρατηγός του Μιθριδάτου του Εύπάτορος, βασιλέως του Πόντου, ιδρύει τήν Εύπατόρια. Κτίστηκαν καί πολλές άλλες έλληνικές αποικίες, όπως ή Κερκινίτις, τό σημερινόν Κερκινέττς καί άλλες.

Πρέπει νά σημειώσωμε, ότι οι έλληνικές αυτές αποικίες τής Ταυρικης Χερσονήσου έπαιξαν σπουδαιότατο ρόλο στή διάρκεια των αιώνων, όχι μονάχα για τόν έξελληνισμό του τόπου, αλλά καί στόν έμπολιτισμό καί άλλων γειτονικών περιοχών τής Ρωσίας, από όπου πέρασαν οι ήρωϊκοί Ιεραπόστολοι Κύριλλος καί Μεθόδιος.

"Όπως θά δοϋμε, ο τόπος μέ τό γλυκύτατο κλίμα καί τά πολλά αγαθά του προκάλεσε τό ενδιαφέρον διαφόρων αυτοκρατόρων τής έποχης. Πάντως, στόν τόπο κυριαρχούσε πάντοτε τό ελληνικό στοιχείο.

. . . . . ΛΥΡ - ΤΡΑΓ . . . . .

'Η Ταυρική χερσόνησος κατακτήθηκε από τους Ρωμαίους καί υπέστη έπιδρομές διαφόρων λαών, όπως των Ούνων κλπ. Κατά τήν Βυζαντινή περίοδο αποτελοϋσε τμήμα τής αυτοκρατορίας, " Θέμα Κερσώνος ". Από τό 1282 γίνεται αναπόσπαστο τμήμα τής αυτοκρατορίας των Κομνηνών μέ πρωτεύουσα τήν Τραπεζούντα. Ονομάζεται τότε " Περαιτία ". Έναςτος Κομνηνός φέρει από τότε τόν τίτλο, "Αυτοκράτωρ πάσης 'Ανατολής, 'Ιβήρων καί Περαιτίας ". Στήν Περαιτία μετοικίζουν πολλοί έλληνες από τόν Πόντο, οι οποιοι ιδρύουν πολίχνεις καί χωριά, όπου διατηροϋν καί συνεχίζουν τίς ποντιακές παραδόσεις.

. . . . . Λ Υ Ρ Α - ΤΡΑΓ . . . . .

Τόν 14ο αιώνα οι Τάταροι καταλαμβάνουν τήν Ταυρική χερσόνησο. Από τότε ή χερσόνησος τής Ταυρίδος μετονομάζεται σέ " Κουρούμ ". 'Η ταταρική κατοχή έστοίχισε πάρα πολύ στό ελληνικό στοιχείο.

Τό 1784 ή αυτοκράτειρα τής Ρωσίας Αλιατερίνη καταλύει τήν κυριαρχία των Τατάρων στήν Κριμαία. Από τότε ή Κριμαία αποτελεί τμήμα τής ρωσικης αυτοκρατορίας μέ τό όνομα " Κυβερνεϊον Ταυρίδος ", Ταυρίτσεσκαγια Γουβέρνια.

Μετά τήν κατάλυση τῆς ταταρικῆς κυριαρχίας στήν Κριμαία, τό ἑλλη-
νικό στοιχεῖο ἀναζωογονήθηκε καί πάλι. Ἐγκαθίστανται στόν τόπο Ἕλληνες
ἀπό διάφορες περιοχές τοῦ Πόντου, ἀπό τήν Τραπεζούντα, Ἀργυρούπολη, Ματσού-
να, Τρίπολη, Κερασούντα κλπ.

Ὅπως εἶναι γνωστό, ἡ Κριμαία εἶναι τό καλύτερο κέντρο παραθερισμοῦ
τῆς Ρωσίας. Ὁ τόπος παράγει καπνά, λάδι, ἄφθονα ὀπωριὰ κλπ. Ἡ ἀλι-
εῖα εἶναι πολύ ἀποδοτική. Ἡ συμβολή τῶν ποντίων στήν κοινωνική καί οἰκονο-
μική ἀνάπτυξη τοῦ τόπου ἦταν πάντοτε μεγάλη.

. . . . . ΛΥΡ - ΤΡΑΓ . . . . .

Στήν Κριμαία ἀνθοῦσαν τόν περασμένο αἰῶνα καί ἕως τίς ἀρχές
τοῦ παρόντος αἰῶνος πάνω ἀπό 10 ἑλληνικές κοινότητες. Ὑπῆρχαν πολλοί μου-
σικοφιλολογικοί σύλλογοι, ἐκκλησίες, σχολεῖα. Ὑπῆρχαν ἑλληνικά θέατρα, ὅπου
ἐδίδοντο κατά καιρούς ἑλληνικά πατριωτικά ἔργα, καθῶς καί ποντιακές ἠθο-
γραφίες.

Πρέπει νά σημειωθῆ, ὅτι στήν Κριμαία κατέφευγαν Ἕλληνες ἀπό τόν Πόν-
το συχνά, ἰδίως τόν 18ο καί 19ο αἰῶνα, φεύγοντες ~~ἀπό~~ τήν ἐξοντωτική σέ βάρ-
ρος τους πολιτική τῶν σουλτάνων.

. . . . . ΛΥΡ - ΤΡΑΓ . . . . .

Τό 1919 οἱ Ἕλληνες τῆς Κριμαίας ἀνῆρχοντο σέ 70.000 περίπου. Τό
90% ἀπό αὐτούς ἦταν πόντιοι. Οἱ ὑπόλοιποι, ἀπό διάφορες περιοχές τῆς Μικρᾶς
Ἀσίας, τήν Κωνσταντινούπολη καί νησιά του Αἰγαίου. Οἱ περισσότεροι ἐκριζ-
ζώθηκαν ἀπό τίς ἐστίες τους καί ἦρθαν στήν Ἑλλάδα. Παραμένουν καί σήμερα
στήν Κριμαία ἀρκετές χιλιάδες ποντίων, οἱ ὁποῖοι διατηροῦν τίς ποντιακές
παραδόσεις, τή γλῶσσα καί τά ἔθιμά τους, τούς χορούς καί τά τραγούδια τους.
Ἡ ζωή τους γίνεται συχνά ἀντιεῖμενο μελέτης ρώσων λαογράφων καί ιστο-
ρικῶν.

. . . . . ΛΥΡ - ΤΡΑΓ . . . . .

Στήν ἀρχαία Ταυρίδα, σημερινή Κριμαία, ὁ ἑλληνικός ποντιακός λαός
ἔθεσε τήν πνευματική του σφραγίδα. Θά παραμείνουν ἐκεῖ ἀθάνατα τά ἑλληνικά
μνημεῖα, γιά νά ὑπενθυμίζουν στό διάβα τῶν αἰώνων τή δόξα τῆς Ἑλλάδος.

